

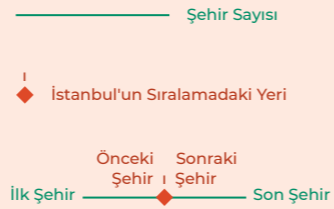
KÜRESEL KENT ENDEKSLERİNDE İSTANBUL'UN GÜNCEL KONUMU

Caner Murat Doğançayır*

* Doktora Adayı, Araştırmacı, İstanbul Planlama Ajansı

Geçtiğimiz yıllarda küresel kentleri birbiriyle karşılaştıran, yıllar içinde kentlerin farklı alanlardaki performans değişimini takip eden endeks hesaplamaları ve kent sıralamaları giderek çoğaldı. Küresel kent endeksleri ana akım medya mecralarında hem o senenin zirvesindeki kentlerin hangileri olduğuyla ilgili övünç veya gıpta hem de hangilerinin olamaması üzerine eleştirilerin birer kaynağı hâline geldi. Bu sıralamalar, popüler tartışmaların ötesinde evrensel bazı standartların kentlerin önüne yol haritası olarak konulmasına da yaradı. Toplumların ve yeryüzünün geleceğinde hem sorunların hem de bu sorunlara geliştirilecek çözümlerin merkezleri olarak öne çıkarılan dünya metropollerini, uzun bir süredir ödevlerini yerine getirmeye çabalyor. Bu ödevler için girilen rekabette hem birbirleriyle kıyas ve hem de dayanışma için dünyanın önde gelen kentlerinin yöneticileri en az yirmi yıllık süreçte benzer kriterler üzerinden sınamaya tabi tutuldu.

İstanbul'un Vizyon 2050 Strateji Belgesi hazırlığında da metropolün yerel dinamikleriyle ilgili toplanan veriler dışında İstanbul'un benzer dünya kentleriyle karşılaştırmalı pozisyonu önem teşkil ediyordu. Bazısını İstanbul Planlama Ajansı'na bağlı İstanbul İstatistik Ofisi'nin derleyip paylaştığı, kimini Vizyon 2050 Ofisi'nin strateji belgesi hazırlığında referans aldığı ve/veya raporunda yer verdiği endekslerde öne çıkan veriler, farklı alanlarda kentin dünyadaki yeriyle ilgili fikir veriyor. Verisini dokuz farklı kurumun hazırladığı genel sıralama ve bunlardan dördünün farklı alt başlıklarda daha detaylı ele alındığı sıralamalardan hazırladığımız bu derleme; kentlerin küresel gücünden çevresel etkiye, trafikten çeşitli hizmetlere erişime, güvenlikten ekonomik refaha yedi başlıktan oluşuyor. Her bir endeksin kapsamına aldığı kent sayısı oldukça farklılaşıyor. Çoğunda en yakın tarihteki sıralamalara yer vermeyi amaçladığımız için kentlerin ağırlıklı olarak 2021 tarihindeki konumlanışını göreceksiniz. Bu sıralamaların ilk ve son basamaklarındaki kentleri, İstanbul'un bu sıralamalardaki yerini ve İstanbul'un önünde ve gerisinde yer almış kentleri grafikten takip edebilirsiniz. Bu endeksler, İstanbul'un Vizyon 2050 Strateji Belgesi'nin amaç, hedef ve eylem planlarını tasarlaması ve tüm bu alanlarda metropolü daha iddialı sıralara taşıması için katkı sağlamaya devam edecek.

- ◆ Küresel Güç Şehirleri Endeksi (Global Power Cities Index) 2021 - 48 Şehir
- Küresel Şehirler Kearney Endeksi (Global Cities Kearney Index) 2021 - 156 Şehir
- ★ Yaşam Kalitesi Endeksi (Quality of Life Index) 2021 - 251 Şehir
- Güvenli Şehirler Endeksi (Safe Cities Index) 2021 - 60 Şehir
- Sürdürülebilir Şehirler Hareketlilik Endeksi (ARCADIS) 2017 - 96 Şehir
- ◇ Yenilikçi Şehirler Endeksi (Innovation Cities Index) 2021 - 100 Şehir
- ◆ Akıllı Şehirler Endeksi (IMD) 2021 - 118 Şehir
- ☆ Ağa Bağlı Toplum Şehir Endeksi (Networked City Index - Ericsson) 2016 - 41 Şehir
- Tomtom Trafik Endeksi (Tomtom Traffic Index) 2021 - 404 Şehir

